

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Таран Л. В.

У статті автор проводить грунтовний аналіз господарських правовідносин, що виникають під час здійснення господарської діяльності приватними закладами дошкільної освіти. Розкриваються у господарсько-правовому ключі вимоги до легалізації такого суб'єкта права. Досліджується структура органів управління, вимоги до педагогічного колективу і порядок формування майна. Встановлюється, що приватні заклади дошкільної освіти можуть створюватися як у формі юридичних осіб, так фізичними особами-підприємцями на основі приватної форми власності.

Ключові слова: господарська діяльність, освіта, заклади освіти, приватні заклади дошкільної освіти, ліцензійні умови.

В статье автор проводит тщательный анализ хозяйственных правоотношений, возникающих в ходе осуществления хозяйственной деятельности частными учреждениями дошкольного образования. Раскрывает в хозяйственно-правовом ключе требования законодательства к легализации деятельности такого субъекта права. Исследуется структура органов управления, требования к педагогическому коллективу и порядку формирования имущества. Указывается, что частные учреждения дошкольного образования могут создаваться как в форме юридических лиц, так и физическими лицами-предпринимателями на основе частной формы собственности.

Ключевые слова: хозяйственная деятельность, образование, образовательное учреждение, частное учреждение дошкольного образования, лицензионные условия.

In the article the author conducts the analysis of economic-legal relations during the implementation of economic activity by private institutions of preschool education. Scientific interest is conditioned by recent innovations of Ukrainian legislation in this area of regulation, namely, changes to the Laws of Ukraine "On Education", "On Pre-school Education" and the adoption of the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of Licensing Conditions for the Conduct of Educational Activities". The structure of the management bodies, the requirements for the teaching staff and the procedure for the formation of the property are explored. It is established that private institutions of preschool education can be created both in the form of legal entities and private individuals-entrepreneurs on the basis of private ownership. From now on, to obtain a license, one do not need to submit documents belonging to the field of accreditation of educational programs. The law requires a written commitment to the licensing authority regarding the material, technical, personnel, educational, methodological and informational provision of educational activities of the educational institution. There is no requirement for confirmation of property rights to premises for the whole period of study. However, while conducting educational activities, the licensee must comply with the license conditions. It has been established that one of the reasons for the confirmation by the pre-school of legal entities of property rights to real estate, which gives the right to carry out licensed educational activities, is its availability in the authorized capital, as well as the indication in the statute of educational services as the main type of activity. Individual entrepreneurs have acquired the right to set up private preschool

along with legal entities. They must have a special pedagogical education and medical certificate of the prescribed standard.

Key words: economic activity, education, educational institution, private institution of preschool education, licensing conditions.

Постановка проблеми. Наша країна перебуває зараз в умовах системного реформування законодавства. Як наслідок, незворотним є процес впровадження змін до організації надання послуг у сфері освіти. Предметом цього дослідження є особливості державного регулювання освітньої діяльності приватних дошкільних навчальних закладів та природи послуг, що ними надаються, в господарсько-правовому контексті.

Стан дослідження. Актуальність предмета дослідження зумовлена як публічними, так і соціальними чинниками. Суспільні потреби стимулювали запровадження освітньої реформи, що стало підставою прийняття низки нормативних актів. Одним з напрямів реформування освіти стала оптимізація господарської діяльності. Зазначене викликало неабиякий інтерес наукової думки. З'являються дослідження у галузі господарського права щодо регулювання процесу створення освітніх суб'єктів права, легалізації і технічного регулювання їх діяльності, а також порядку надання освітніх послуг. Автори, які проводять наукові дослідження в зазначеній галузі, – Р.В. Шаповал, В.М. Бесчастний, Л.І. Даниленко, Т.П. Козарь, Б.В. Дерев'янко. Однак, незважаючи на високу наукову зацікавленість у вирішенні правничих питань, залишилися не досить дослідженнями напрями господарсько-правового регулювання власне діяльності закладів дошкільної освіти. Зважаючи на це, метою статті є подальша теоретична розробка сутності господарської діяльності дошкільних освітніх закладів; розкриття змісту господарських правовідносин, в які вони вступають.

Виклад основного матеріалу. На думку Є.Б. Антипіна, процес становлення нової системи державних навчальних закладів різних типів перебуває під впливом координації та субкоординації з боку зовнішнього середовища, що підкріплено законодавчими документами. Вже на сьогодні можна говорити про присутність диференціації елементів внаслідок збільшення кількості дітей, які за рахунок просторового розміщення (переведення зі східних регіонів України) впливають на процес диференціації елементів [1].

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства та держави, об'єднаного спільними цінностями і культурою. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на доступність освіти, право на безоплатну освіту

Таран Л. В., 2018

Проблеми цивільного та господарського права

у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України [2].

Дошкільна освіта входить до структури освіти взагалі і є її невіддільним складником, що визначено у ч. 1 ст. 10 ЗУ «Про освіту» [3] та відповідає її нульовому рівню Національної рамки кваліфікації.

Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Вона призначена для використання органами виконавчої влади, установами та організаціями, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, навчальними закладами, роботодавцями, іншими юридичними і фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

Нульовий рівень кваліфікації передбачає здатність адекватно діяти у відомих простих ситуаціях під безпосереднім контролем, готовність до систематично-го навчання. Дитина мусить мати елементарні загальні знання про себе та довкілля; мати розуміння найпростіших причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків. Зазначений рівень передбачає уміння виконувати елементарні завдання у відомих однотипних ситуаціях. Дитина мусить мати комунікаційні навички щодо ситуативної взаємодії в обмеженому колі осіб за допомогою інших, а також реагування на прості усні повідомлення. Одним з критеріїв кваліфікаційного рівня є автономність і відповідальність, що для нульового рівня реалізується через здатність виконувати завдання під безпосереднім контролем.

Основною метою дошкільної освіти є забезпечення розвитку, виховання і навчання дитини, що ґрунтуються на поєднанні сімейного та суспільного виховання, досягненнях вітчизняної науки, надбаннях світового педагогічного досвіду, сприяє формуванню цінностей демократичного правового суспільства в Україні.

Це ж визначає й ч. 1 ст. 4 ЗУ «Про дошкільну освіту», де вказано, що дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні. Слід зазначити, що обов'язковість є новелою для правового регулювання дошкільної освіти, викликає значну складність у реалізації і високий суспільний інтерес. Систему дошкільної освіти становлять: заклади дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності; наукові і методичні установи; органи управління освітою; освіта та виховання в сім'ї.

Своєю чергою дошкільна освіта є цілісним процесом і має свою вікову періодизацію [4].

Діти можуть здобувати дошкільну освіту за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють: у закладах дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності; у структурних підрозділах юридичних осіб приватного і публічного права, зокрема закладів освіти; у сім'ї – за сімейною (домашньою) формою здобуття дошкільної освіти; за допомогою фізичних осіб, які мають педагогічну освіту та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, зокрема, які провадять незалежну професійну діяльність; за допомогою фізичних осіб-підприємців, основним видом діяльності яких є освітня діяльність.

Зазначені особи є суб'єктами освітньої діяльності, серед яких лише заклади дошкільної освіти мають отримувати ліцензію на здійснення такого виду господар-

ської діяльності. Згідно зі ст. 17 Закону України «Про освіту», функції органу ліцензування виконують Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. Всі інші особи, що надають дошкільні освітні послуги, мають керуватися вимогами Базового компонента дошкільної освіти [5].

Сама діяльність приватної дошкільної освіти регламентується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами та міжнародними договорами України.

Нещодавно прийнятий Закон України «Про освіту» визначає деталі навчального процесу та окреслює його основоположні принципи, вводить поняття «освітня послуга», що спрямована на досягнення очікуваних результатів навчання. Під результатами навчання розуміється «знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і вимірюти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів» [3].

Закон України «Про дошкільну освіту» визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи дошкільної освіти, яка забезпечує розвиток, виховання і навчання дитини, ґрунтуються на поєднанні сімейного та суспільного виховання, досягненнях вітчизняної науки, надбаннях світового педагогічного досвіду, сприяє формуванню цінностей демократичного правового суспільства в Україні [4].

Як відомо, приватні дитячі садки диференціюються залежно від спектра послуг, що вони надають. Є приватні садки «повного циклу», що працюють повний день – з ранку до вечора з наданням повного комплексу послуг: утримання, виховання та освіта, і садки «неповного циклу» для короткочасного перебування. Організаційно-правова форма господарювання приватних дитячих садків передбачена Державним класифікатором України: приватна організація (установа, заклад), тобто така, що утворюється на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства або на основі приватної власності суб'єкта господарювання – юридичної особи [5].

Надання освітніх послуг є основним видом господарської діяльності дошкільних навчальних закладів. Освітня послуга виступає предметом господарсько-правового регулювання. Слово «надання» означає дію за значенням дієслова «надати». А дієслова «надати» і «надавати» означають: 1) давати можливість мати щось, користуватися чимось і т. ін.; 2) додавати, додавати яку-небудь якість, властивість і т. ін.; 3) надати якими-небудь рисами, робити якимсь на вигляд; 4) примушувати кого-, що-небудь здійснювати якийсь рух чи переходити до якогось стану [7, с. 709].

На підставі статті 43 Закону України «Про освіту» ліцензування освітньої діяльності – це процедура визнання спроможності юридичної або фізичної особи надавати освітні послуги на певному рівні освіти відповідно до ліцензійних умов. Освітня діяльність провадиться на підставі ліцензії, що видається органом ліцензування відповідно до законодавства. Для закладів дошкільної освіти органом ліцензування є обласні міські державні адміністрації.

Відповідно до ч. 3 ст. 11 Закону України «Про дошкільну освіту» заклад дошкільної освіти здійснює свою діяльність за наявності ліцензії на право провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти, виданої у встановленому законодавством України порядку.

У процесі реформування дошкільної освіти Міністерство освіти і науки удосконалило процедуру ліцензування освітньої діяльності. З одного боку, з ліцензійних умов прибрано зайді обмеження до освітньої діяльності, а з іншого, посила увага до чутливих аспектів цієї сфері.

Так, для отримання ліцензії відтепер не потрібно подавати документи, що належать до сфери акредитації освітніх програм (освітня програма, навчальний план), як було раніше. На момент започаткування освітньої діяльності заклади дошкільної освіти подаватимуть до органу ліцензування письмове зобов'язання щодо матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності закладу освіти. Відсутня вимога щодо підтвердження майнових прав на приміщення на весь строк навчання за певним рівнем загальної середньої освіти. Проте під час провадження освітньої діяльності ліцензія має дотримуватися вимог ліцензійних умов.

Однією з підстав для підтвердження закладами дошкільної освіти – юридичними особами майнових прав на нерухоме майно, що дає право для здійснення ліцензійної освітньої діяльності, є наявність у статутному капіталі такого майна, а також зареєстровані в установленому порядку установчі документи, в яких предметом діяльності зазначено надання освітніх послуг [8].

Зокрема, знято вимогу стосовно надання копій документів про відповідність приміщень санітарним нормам і вимогам правил пожежної безпеки. Відповідні зміни були внесені до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 10 травня 2018 року № 347.

Відповідно до ст. 90 зазначеної Постанови фізичні особи-підприємці набули права створювати приватні дошкільні освітні установи поряд із юридичними особами. Фізичні особи-підприємці, які самостійно надають послуги дошкільної освіти, мусять мати спеціальну педагогічну освіту і медичну довідку встановленого зразка.

Матеріально-технічне забезпечення закладу дошкільної освіти фізичної особи-підприємця або структурного підрозділу юридичної особи публічного чи приватного права, що провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти, регламентується ст. 93 Постанови. Таке забезпечення має відповідати вимогам нормативно-правових актів у сфері дошкільної освіти і виконувати вимоги Базового компонента дошкільної освіти та безпеки життєдіяльності дітей та охорони праці. Слід вважати, що зазначені зміни спрямовані також на розвиток і впровадження ширшої мережі приватних дошкільних навчальних закладів освіти [9].

Управління та громадське самоврядування закладу дошкільної освіти встановлене Законом України «Про дошкільну освіту». Відтак управління в закладах дошкільної освіти здійснюється колегіально педагогічною радою. Педагогічна рада створюється в усіх закладах дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності за наявності не менше трьох педагогічних працівників. Особи, запрошенні на засідання педагогічної ради, мають право дорадчого голосу.

Головою педагогічної ради закладу дошкільної освіти є його директор. Педагогічна рада обирає зі свого складу секретаря на навчальний рік. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу дошкільної освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу дошкільної освіти. Загальні збори (конференція) заслуховують звіти керівника закладу дошкільної освіти з питань статутної діяльності та дають оцінку його професійно-педагогічної діяльності, розглядають питання навчально-виховної, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності закладу дошкільної освіти [4].

Виконавчим органом дошкільного навчального закладу є його директор (завідувач), який діє на підставі Положення «Про дошкільний навчальний заклад», затвердженого Кабінетом Міністрів України від 12 березня 2003 р. N 305. У статтях 41-43 цього Положення передбачено, що на посаду керівника дошкільного навчального закладу призначається особа, яка є громадянином України, має відповідну вищу педагогічну освіту не нижче освітнього кваліфікаційного рівня «спеціаліст», стаж педагогічної роботи у сфері дошкільної освіти не менш як три роки, а також організаторські здібності та стан здоров'я якої не перешкоджають виконанню професійних обов'язків [10].

Педагогічний працівник закладу дошкільної освіти (відповідно до ст. 30 Закону України «Про дошкільну освіту») – особа з високими моральними якостями, яка має вищу педагогічну освіту за відповідною спеціальністю та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, забезпечує результативність та якість роботи, а також фізичний і психічний стан якої дає змогу виконувати професійні обов'язки. Педагогічне навантаження педагогічного працівника у сфері дошкільної освіти – час, призначений для здійснення освітнього процесу [4].

Закон встановлює обов'язкову атестацію педагогічних працівників дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типів і форм власності. Атестація здійснюється згідно з Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2010 р. № 930, як правило, один раз на п'ять років, позачергова атестація проводиться за заявкою працівника з метою підвищення кваліфікаційної категорії (тарифного розряду) або за поданням керівника, педагогічної ради навчального закладу чи відповідного органу управління освітою з метою присвоєння працівнику кваліфікаційної категорії, педагогічного звання та у разі зниження ним рівня професійної діяльності. Позачергова атестація з метою підвищення кваліфікаційної категорії може проводитися не раніше як через два роки після присвоєння попередньої [11].

Ліцензійними умовами встановлюється вичерпний перелік документів, що надаються ліцензійному органу. Для започаткування провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти необхідно надати:

- заяву про отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності встановленого зразка;
- копії установчих документів юридичної особи (статут) або копію положення про структурний підрозділ юридичної особи або фізичну особу- підприємця, основним видом діяльності яких є освітня діяльність;
- письмове зобов'язання щодо матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення

Проблеми цивільного та господарського права

освітньої діяльності закладу дошкільної освіти, зокрема у частині забезпечення безпеки життєдіяльності дітей та охорони праці;

– копії документів, що засвідчують рівень освіти та кваліфікації керівника закладу дошкільної освіти;

– опис документів.

Своєю чергою фізична особа-підприємець додатково подає:

– копії сторінок паспорта, на яких зазначені прізвище, ім'я, по батькові, серія, номер паспорта, коли і ким виданий, місце проживання;

– копії документів, що засвідчують рівень освіти та кваліфікації;

– копію довідки про реєстраційний номер облікової картки платника податків або копію відповідної сторінки паспорта;

– медичну довідку встановленого зразка.

Джерелами фінансування закладу дошкільної освіти незалежно від форми власності можуть бути кошти: засновника (засновників); державного та місцевих бюджетів; батьків або осіб, які їх замінюють; добровільні пожертвування та цільові внески фізичних і юридичних осіб; інші кошти, не заборонені законодавством. Джерелами фінансування закладів дошкільної освіти (відділень, груп), заснованих на умовах державно-приватного партнерства, є кошти засновників. І, відповідно, обсяги співфінансування визначаються засновниками на умовах договору.

Порядок діловодства і бухгалтерського обліку в закладі дошкільної освіти визначається керівником закладу відповідно до законодавства. За рішенням керівника закладу дошкільної освіти бухгалтерський облік може здійснюватися самостійно закладом освіти або через централізовану бухгалтерію (ст. 37 Закону України «Про дошкільну освіту»).

Заклади освіти мають право отримувати фінансування різних видів та з різних джерел, не заборонених законодавством. Державні і комунальні заклади освіти мають право розміщувати власні надходження на поточних рахунках, тимчасово вільні кошти – на депозитах у банках державного сектору, а також самостійно розпоряджатися надходженнями від зазначених коштів з метою провадження діяльності, передбаченої установчими документами (ч. 12 ст. 78 Закону України «Про освіту») [3].

Матеріально-технічна база закладу дошкільної освіти включає будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, інвентар, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інше. Майно закладу дошкільної освіти належить йому на правах, визначених Законом та іншими нормативно-правовими актами. Вимоги до матеріально-технічної бази закладу дошкільної освіти визначаються відповідними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами і правилами. Перелікі матеріально-технічного оснащення закладів дошкільної освіти, ігрового, навчально-дидактичного обладнання закладу дошкільної освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки (ст. 38 Закону України «Про дошкільну освіту») [4].

Приватні дошкільні навчальні заклади можуть бути власниками, постійними користувачами або орендарами земельних ділянок, відповідне зазначене у статтях 82, 92, 93 Земельного кодексу України [12]. Також у підпункті 282.1 статті 282 Податкового кодексу країни

зазначено, що дошкільні навчальні заклади незалежно від форм власності і джерел фінансування звільняються від сплати земельного податку [13].

Державний нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти здійснюється відповідно до статті 69 Закону України «Про освіту», він здійснюється з метою реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпеченням якості освіти та його територіальними органами. Центральний орган виконавчої влади здійснює позапланові перевірки у порядку, передбаченому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [3].

Отже, законодавством встановлюється чіткий механізм правового регулювання господарської діяльності дошкільних навчальних закладів. Зберігається тенденція до стрімкого спрощення технічних процедур, що забезпечують цю діяльність. Нещодавні зміни в ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності надали можливість фізичним особам-підприємцям стати суб'єктом таких послуг. Предметом господарської діяльності дошкільних навчальних закладів є надання освітніх послуг.

Водночас з метою реалізації єдиної державної політики в цій сфері та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти здійснюється державний контроль у сфері дошкільної освіти і приватної дошкільної освіти зокрема. Центральний орган виконавчої влади із забезпеченням якості освіти та його територіальні органи проводять інституційний аудит закладів освіти і позапланові перевірки у порядку, передбаченому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [14].

На нашу думку, подальше проведення модернізації нормативно-правової бази освітнянської діяльності дасть змогу виправити недоліки тих нормативно-правових актів, які втратили свою чинність у зв'язку з їх не актуальністю та заповнити прогалини чинного законодавства. Наукова спільнота та громадськість мають співпрацювати у питанні подальших модернізацій, поєднавши наукові знання та нагальні потреби споживачів, можна вибудувати ідеальний зразок дієвої освітньої моделі.

Література

1. Антилін Е.Б. Управління інноваційним розвитком дошкільного навчального закладу як педагогічна проблема. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Антилін_Е.Б._Управління_інноваційним_розвитком_дошкільного_навчального_закладу_як_педагогічна_проблема.
2. Конституція України. ВВР України. 1996. № 30. С. 141. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017р. ВВР України. 2017. № 38-39. Ст. 380. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n66>
4. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2628-III. Редакція від 28.09.2017, підстава 2145-19. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
5. Державний класифікатор України «Класифікація організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від

28.05.2004 р. № 97. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04>

6. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 18, № 19-20, № 21-22, Ст. 144. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад. і головов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1736

8. Шевцов А. Ліцензування по-новому... «Освіта України», № 21 від 29 травня 2018 року.

9. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»: Постанова КМУ від 10 травня 2018 року № 347. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>

10. «Про затвердження Положення про дошкільний навчальний заклад»: Постанова від 12.03.2003 р. №305. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF>

11. «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2010 р. № 930. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>

12. Земельний кодекс України: Кодекс від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

13. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»: Закон України від 05 квітня 2007 р. № 29, Редакція від 04.04.2018, підстава – 2042-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

Таран Л. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого